

Research Paper

Multilevel Factors Affecting the Social Inclusion of Women in Sports

Mahshid Gholi Poor¹, Farzad Ghafouri^{2*}, Javad Shahlaee Bagheri², Gholam Reza Shabani Bahar³, Holger Preuss⁴

1. Ph.D. Candidate in Sport Management, faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

2. Associate Professor in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

3. Professor in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

4. Professor in Sport Economics, Sport Sociology and Sport History, Johannes Gutenberg-University, Mainz, Germany

Received: 2023/08/30

Revised: 2025/02/24

Accepted: 2025/02/27

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jzv.2024.32343.4057

Keywords:

Gender Stereotype, Sexism, Social Exclusion, Social Inclusion, Sport

Abstract

Introduction: The present study was conducted with the aim of identifying multilevel factors affecting the social inclusion of women in sports.

Methods: This study was multimethod qualitative research, and interviews, analysis of secondary documents and observation of participants were used to collecting data. The population included experts and researchers of women's sports, sports sociologists, sports psychologists, coaches with experience in the field of women's sports and all women who participated in sports activities at least one day a week. Twenty-eight people were interviewed using the snowball sampling method. The microscopic examination of data method was used to analyze the research data, and the data were categorized based on Strauss and Corbin (1998) analytical steps.

Findings: The results of the research showed that various factors at the macro, meso and micro levels had an effect on creating suitable conditions for the social inclusion of women in sports; In addition, comprehensive social development at the community level also significantly affects these dynamics and ultimately leads to the social inclusion of women in sports.

Conclusion: These results can help the organizations in charge of sports in order to properly plan and use effective methods for the inclusion of all women in sports and can be an effective step towards the realization of social justice in the country.

Citation: Gholi Poor M, Ghafouri F, Shahlaee Bagheri J, Shabani Bahar G R, Preuss H. Multilevel Factors Affecting the Social Inclusion of Women in Sports: Quarterly Journal of Women and Society. 2025; 15 (60): 106-124

*Corresponding author: Farzad Ghafouri

Address: Associate Professor in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Tell: 09125397297

Email: farzadghafouri@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

Despite growing political effort designed to promote gender equality, entrenched and persistent inequalities remain, and gender bias and sexism contribute greatly to this (1). Sexism is a type of prejudice and discrimination based on stereotypical beliefs about sex or gender (2) and is considered a daily and normal event that occurs in male hegemonic structures that interact with cultural norms and values (3). Sport is also a site where the unequal social relations that underlie women's experience of social exclusion are convincingly reproduced (4). In fact, women are in the most marginalized part of sports and have been excluded from sports in many cases; Efforts to change these conditions have not been very effective (5). These challenges and factors such as social stigmas have excluded many women from sports. The present study was conducted with the aim of identifying multilevel factors affecting the social inclusion of women in sports.

Methods

This research was multimethod qualitative research. Conducting qualitative multimethod research covers a wide range of methodologies; which in the present research included the use of participant observation, interviews and analysis of secondary documents to investigate the determinants of the social inclusion of the elderly in physical activity. Also, a three-step process was used to increase reliability of the study, limit researcher bias, and allow for triangulation. Additionally, in an effort to increase the validity of the findings, the authors engaged in ongoing discussion and collaboration throughout the data collection process. The statistical population of the research included all the experts and researchers of women's sports, sports sociologists, sports psychologists, trainers with high experience in the field of women's sports and all women who participated in sports activities at least one day a week. 28 people were interviewed using the snowball sampling method. Each interview lasted an average of 60 minutes. A semi-structured interview was used to collect data. The microscopic examination of data method

(line by line analysis) was used to analyze the research data, and the data were categorized as initial data, first-order, and higher-order themes based on Strauss and Corbin's (1998) analytical steps (6). In order to ensure the validity of the research, or in other words, the relevance of the findings to the purpose of the research, two methods of control and review by colleagues and review and application of the opinion of experts who did not participate in the research were used.

Findings

The results of the research showed that various factors at the macro level (including the factors of social activities, community capacity building, efforts to deinstitutionalization and pursue citizenship rights), meso (including the factors of the characteristics of sports coaches, educational activities, environmental conditions, cooperative learning and management in sports organizations) and micro (including factors of personal identity, interpersonal behavior, individual conditions and individual interests) influence the creation of suitable conditions for the social inclusion of women in sports; In addition to this, comprehensive social development (including the factors of justice, social capital, social security and social welfare) at the community level also significantly affects these dynamics and ultimately leads to the social inclusion of women in sports.

Conclusion

These results can help the organizations (Ministry of Sports and Youth, General Administrations of Provinces, Sports Federations, Municipalities, etc.) in charge of sports in order to properly plan and apply effective methods for the inclusion of women in sports and be an effective step in the direction of realization social justice in the country.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All participants in the study participated in the study by filling out a consent form, and the researchers assured them that the

results of the research were confidential.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

The article is an excerpt from a Doctoral Thesis. The first author is a PhD candidate in sports management, the second author (Corresponding Author) is a supervisor, and the third, fourth, and fifth authors are dissertation advisors.

Conflicts of interest

This article is taken from the Doctoral Thesis entitled "Multilevel model of social inclusion in physical activity" (Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran). This research is not in conflict with personal or organizational interests.

مقاله پژوهشی

عوامل چندسطحی موثر بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش

مهشید قلی پور^۱، فرزاد غفوری^{۲*}، جواد شهلائی باقری^۳، غلامرضا شعبانی بهار^۳، هولگر پروس^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲. دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۳. استاد گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۴. استاد گروه اقتصاد، جامعه‌شناسی و تاریخ ورزش، دانشگاه یوهانس گوتنبرگ، ماینز، آلمان

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف شناسایی عوامل چندسطحی موثر بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش انجام گرفت.

روش: این پژوهش از نوع پژوهش‌های کیفی چندروشی بوده و برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه، تحلیل اسناد ثانویه و مشاهده شرکت‌کنندگان استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه متخصصین و پژوهشگران ورزش زنان، جامعه‌شناسان ورزش، روانشناسان ورزش، مربیان با سابقه در حوزه ورزش زنان و کلیه زنانی بود که حداقل یک روز در هفته در فعالیت‌های ورزشی مشارکت داشتند. با استفاده از روش نمونه‌گیری گلوله برفی با ۲۸ نفر مصاحبه شد. برای تحلیل داده‌های پژوهش از روش بررسی میکروسکوپی داده‌ها استفاده شده و داده‌ها بر اساس مراحل تحلیلی استراوس و کوربین (۱۹۹۸) دسته‌بندی شدند.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد عوامل گوناگون در سطوح کلان، میانی و خرد بر ایجاد شرایط مناسب برای شمولیت اجتماعی زنان در ورزش تأثیرگذارند؛ علاوه بر این توسعه اجتماعی همه جانبه در سطح جامعه نیز به طور قابل توجهی بر این پویایی‌ها اثر گذاشته و در نهایت منجر به شمولیت اجتماعی زنان در ورزش می‌شود.

نتیجه‌گیری: این نتایج می‌تواند به سازمان‌های متولی ورزش در جهت برنامه‌ریزی صحیح و به کارگیری شیوه‌های موثر برای شمولیت کلیه زنان در ورزش کمک کرده، گامی موثر در راستای تحقق عدالت اجتماعی در کشور باشد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۰۸

تاریخ داور: ۱۴۰۳/۱۲/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۶

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jzv.2024.32343.4057

واژه‌های کلیدی:

کلیشه جنسیتی، جنسیت‌گرایی، طرد اجتماعی، شمولیت اجتماعی، ورزش

* نویسنده مسئول: فرزاد غفوری

نشانی: دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

تلفن: ۰۹۱۲۵۳۹۷۲۹۷

پست الکترونیکی: farzadghafouri@yahoo.com

مقدمه

باورهای مشترکی را در مورد نحوه رفتار مردان و زنان پرورش می‌دهند و نمونه اولیه شماتیکی از نقش‌های خاص مردان و زنان را شکل می‌دهند. این باورهای مشترک به نوبه خود به شکل-گیری اساس کلیشه‌های نقش جنسیتی کمک می‌کنند (۱۰). رفتارهایی که اعتقاد بر این است که با نقش‌های جنسیتی مردان سازگار است اغلب شامل قاطعیت، تسلط و اعتماد به نفس است و ورزش، ورزشکار و حتی تماشاچی نیز اغلب امری مردانه تلقی می‌شود (۱۱). در حالی که نقش‌های جنسیتی زنان با رفتارهایی مانند پرورش‌دهنده، دلسوز و مهربان مطابقت داده شده و وظایف آنان مربوط به خانه‌داری، مادر بودن و شریک زندگی یک مرد است و به توانایی‌های دیگر زنان از جمله ورزشکار بودن توجه کم‌تری می‌شود (۱۲). دانکن^۴ نیز به این نکته اشاره دارد که رویکرد دنیای ورزش نسبت به زنان (در طی تاریخ) یا طرد مطلق بوده و یا طرد نسبی. این طرد در دنیای ورزش نتیجه توافقی و وسیع‌تری درباره تعریف زنانگی در اجتماع است (۱۳).

مقابله با طرد اجتماعی - اغلب از راه ترویج شمولیت اجتماعی^۵ - یک چالش جهانی برای سیاست‌مداران، شاغلین و جوامع بشمار می‌رود (۱۴). دولت‌ها بر این باورند که انسجام اجتماعی زمانی تهدید می‌شود که گروه‌های اجتماعی به اندازه کافی، از لحاظ اجتماعی و اقتصادی، با جامعه گسترده تر ارتباط نداشته باشند. شمولیت اجتماعی در ورزش راهی برای بهبود فرصت‌های ارتباط اجتماعی و پیشگیری و کاهش حاشیه‌نشینی در جامعه در نظر گرفته می‌شود (۱۴). کانینگهام^۶ (۲۰۱۹) شمولیت را به عنوان «درجه‌ای که افراد آزادانه خود فردیشان را بیان می‌کنند و نسبت به کار یا فعالیتشان، احساس وابستگی و تعلق دارند» تعریف می‌کند (۱۵) و کوردیر^۷ و همکاران سه حوزه مهم از ادبیات شمولیت اجتماعی را برجسته می‌کنند که عبارتند از: (الف) مشارکت، (ب) ارتباط اجتماعی و احساس تعلق، و (ج) شهروندی و حقوق (۱۶). افزون بر این، برخی از نویسندگان استدلال کرده‌اند که شمولیت اجتماعی، هم جنبه‌های عینی و هم جنبه ذهنی را شامل می‌شوند؛ عناصر عینی معمولاً به منابع مادی قابل اندازه‌گیری و میزان مشارکت فردی زنان در ورزش اشاره دارند، در حالی که جنبه‌های ذهنی به ارضای نیازهای درک شده و احساسات مرتبط با شمولیت در ورزش اشاره می‌کنند (۱۷). ماریووت^۸ (۲۰۱۴) نیز از مفهوم «شمولیت اجتماعی در ورزش» برای «فراهم بودن فرصت‌های برابر واقعی در دسترسی به آن (ورزش)» برای همگی

با وجود تلاش‌های رو به رشد سیاسی که برای تقویت برابری جنسیتی طراحی شده‌اند، نابرابری‌های ریشه‌دار و پایدار همچنان وجود دارند و تعصب جنسیتی و جنسیت‌گرایی به این امر کمک شایانی می‌کنند (۱). جنسیت‌گرایی نوعی تعصب و تبعیض مبتنی بر باورهای کلیشه‌ای در مورد جنس یا جنسیت است (۲) و یک رویداد روزمره و عادی محسوب می‌شود که در ساختارهای هژمونیک مردانه‌ای که با هنجارها و ارزش‌های فرهنگی تعامل دارند اتفاق می‌افتد (۳). ورزش نیز مکانی است که در آن روابط اجتماعی نابرابر که زمینه ساز تجربه زنان از طرد اجتماعی است، به طور متقاعدکننده‌ای بازتولید می‌شود (۴). فینک^۱ (۲۰۱۶) خاطرنشان می‌کند که جنسیت‌گرایی در ورزش معمولاً آشکار و به طور همزمان مورد توجه قرار نمی‌گیرد. در بیش‌تر ورزش‌ها با جنسیت‌گرایی نسبت به سایر مسائل تبعیض‌آمیز (مانند نژادپرستی) کم‌تر جدی برخورد می‌شود و به جای محکومیت، نادیده گرفته شده و یا به آن می‌خندند (۷). ایدئولوژی مردسالارانه آنقدر در بسیاری از ورزش‌ها ریشه دوانده است که برای بسیاری نامرئی شده و بنابراین بدون چالش باقی مانده و در نتیجه تداوم می‌یابد (۸).

پیوند مشترک بین تجربه زنان از ورزش و تجربه زنان از طرد اجتماعی این است که در هر دو نهاد زنان تبعیض شدید ناشی از ایدئولوژی جنسیتی فراگیر را تجربه می‌کنند (۴). رفتار با زنان در جوامع ناشی از یک ایدئولوژی جنسیتی است که اولاً زنان را در درجه اول به عنوان مادر و مراقب قرار می‌دهد و دوم (و انتقادی) برای این نقش‌ها، ارزش کم‌تری نسبت به کار دستمزدی قائل است. همان ایدئولوژی جنسیتی در ورزش مشهود است، جایی که انتظارات از رفتار متناسب با جنسیت به شدت تأثیرگذار است. ورزش به طور منحصربه‌فردی در خدمت تقویت عناصر کلیدی ایدئولوژی قرار دارد - اینکه زنان قدرت کم‌تری دارند و نسبت به مردان «متفاوت‌تر» هستند و این تفاوت‌ها پدیده‌های طبیعی (یعنی بیولوژیکی) هستند، نه محصول فرآیندهای اجتماعی (۴). در این زمینه وود و ایگلی^۲ به نظریه نقش اجتماعی^۳ پرداخته‌اند؛ براساس این نظریه انتظاراتی متفاوت در مورد رفتارها و ویژگی‌هایی وجود دارد که برای مردان و زنان مناسب در نظر گرفته می‌شود (یعنی کلیشه‌های نقش اجتماعی) (۹). این نظریه پیشنهاد می‌کند که باورهایی که مردم در مورد جنسیت دارند، از مشاهدات ایفای نقش مردان و زنان ناشی می‌شود. بنابراین، افراد

5. Social inclusion

6. Cunningham

7. Cordier

8. Marivoet

1. Fink

2. Wood & Eagly

3. Social Role Theory

4. Duncan

می‌کنیم؛ فایده استفاده از دیدگاه چندسطحی در این است که به پژوهشگران اجازه می‌دهد تصویری جامع‌تر ایجاد کنند و بهترین فرصت برای درک، توضیح و حل مسائل را برای آنها فراهم می‌کند (۱۵).

با وجود پیشرفت‌های فراوان در حوزه ورزش زنان، اشکال گوناگون تبعیض شامل نابرابری دستمزدها، نابرابری امکانات در دسترس ورزشی، عدم پوشش رسانه‌ای ورزش بانوان (۲۶)، حضور کم‌تر مدیران زن در ارگان‌های ورزشی، اختصاص بودجه کم‌تر به زنان در حوزه ورزش همچنان چالش‌برانگیز است. این چالش‌ها در ایران با وجود قوانینی که به مردان خانواده (از جمله همسر) اجازه می‌دهد زنان را از انجام فعالیت‌های ورزشی با این توجیه که «ورزش متعلق به مردان است» حذف کنند، تقویت می‌شود (۲۴). هم‌چنین، براساس پژوهش جواهری و همکاران (۱۳۹۹) زنان در ایران در حاشیه‌ترین بخش ورزش قرار دارند و در موارد متعددی از ورزش‌ها حذف شده‌اند؛ تلاش‌ها برای تغییر این شرایط نیز چندان موثر واقع نشده است (۵). این چالش‌ها و عوامل دیگری چون کلیشه‌های جنسیتی و انگ‌های اجتماعی موجب طرد بسیاری از زنان ایران از ورزش و محیط‌های ورزشی شده است؛ که این مسئله اثر منفی بر سلامت زنان خواهد داشت. بر این اساس بررسی و شناسایی عواملی که می‌تواند موجب شمولیت زنان ایران در ورزش شود به منظور بهبود وضعیت سلامت آن‌ها و تحقق عدالت اجتماعی در زمینه ورزش حائز اهمیت است. با این حال تاکنون پژوهشی جامع به بررسی عوامل موثر بر شمولیت زنان ایران در ورزش در سطوح گوناگون نپرداخته است. در این راستا این پژوهش به دنبال پاسخگویی به این سوال است که: عوامل چندسطحی موثر بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش کدام‌اند؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع پژوهش‌های چندروشی^۳ است. پژوهش‌هایی که روش‌ها را در مطالعات کمی یا کیفی ترکیب می‌کنند، اغلب پژوهش چندروشی نامیده می‌شوند (۲۷). به بیان دیگر، ادغام رویکردهای گوناگون روش‌شناختی می‌تواند به دو شکل باشد: الف) به عنوان ترکیبی از روش‌های کیفی و کمی که آمیخته نامیده می‌شود و ب) به عنوان ترکیبی از روش‌های کیفی گوناگون که چندروشی نامیده می‌شود (۲۷)؛ بهره بردن از روش‌های کیفی گوناگون، که همگی مبتنی بر دیدگاه معرفت‌شناختی یکسانی هستند، می‌تواند کیفیت پژوهش را تقویت کند (۲۸)، زیرا روش‌های گوناگون امکان مشاهده زوایای گوناگون و تفاوت‌های

افراد استفاده می‌کند (۱۸). با این حال براساس پژوهش آکسفورد^۱ (۲۰۱۹) عناصر اجتماعی جنسیتی پیچیده و مرتبط شامل زبان تحقیرآمیز، اجتماعی شدن جنسیتی و انگ اجتماعی شمولیت اجتماعی زنان در ورزش را محدود می‌کند (۱۹). براساس پژوهش روگرس^۲ و همکاران (۲۰۲۲) زندگی زنان با زمان محدود، به ویژه در حوزه خانه و مراقبت از کودکان، به آنها اجازه نمی‌دهد که به اندازه مردان وقت خود را به اوقات فراغت اختصاص دهند؛ با این حال، برگزاری رویدادهای مختص زنان که در آن استانداردهای بازی به طور فعال به عنوان «پایین‌تر» و «فشار کم‌تر» ساخته می‌شود نیز بیش‌تر به چرخه بازتولید نابرابری و هم‌چنین، بازتاب دیدگاه‌های کلیشه‌ای از زنان کمک می‌کند (۲۰). نصیر و همکاران (۲۰۲۰) نیز به این نتیجه رسیدند که والدین از دختران خود برای موفقیت در ورزش کم‌تر حمایت و قدردانی می‌کنند؛ هم‌چنین، در این پژوهش مشخص شد که ورزشکاران زن از امکانات و پاداش / مشوق‌های کم‌تری برخوردارند و غالباً در مورد لباس‌های ورزشی خود مورد انتقاد قرار می‌گیرند (۲۱). براساس پژوهش نظری و همکاران (۱۴۰۲) کلیشه‌های جنسیتی سطح وسیعی از ورزش زنان شامل ظاهر ورزشکار، هویت جنسیتی وی، عملکرد ورزشی زنان و درنهایت نوع بازنمایی آن‌ها را در برمی‌گیرند (۲۲). به اعتقاد خدادکاشی و همکاران (۱۴۰۱) معضلات فرهنگی، سوء مدیریت، محدودیت‌ها، عدم ایمنی و عدم امنیت، مشکلات زنانه، کمبود امکانات، نداشتن مربی خوب و مشکلات مالی مانع انجام فعالیت‌بدنی دختران نوجوان ایرانی می‌شود (۲۳). طالب‌پور و همکاران (۱۳۹۸) به این نتیجه رسیدند که با وجود این‌که از نظر زنان ورزشکار میزانی از محدودیت‌های فیزیولوژیکی در برخی از ورزش‌ها برای آن‌ها وجود دارد، ولی بخش مهم نابرابری‌های جنسیتی است که از سوی جامعه به آنها تحمیل می‌شود و تا زمانی که این نگاه تبعیض‌آمیز و نابرابر در سطح جامعه وجود داشته باشد، تلاش‌های ورزشکاران آن‌گونه که باید ثمربخش نخواهد بود (۲۴).

همان‌گونه که پژوهش‌ها نشان داده‌اند عوامل گوناگونی بر نابرابری و در نتیجه آن طرد اجتماعی زنان از ورزش تاثیرگذارند؛ در همین راستا تعدادی از متخصصان ورزش پژوهشگران را تشویق می‌کنند تا هنگام بررسی نگرش‌ها و رفتارها، به جای تکیه بر یک لنز برای کشف پدیده‌ها، از چارچوب‌هایی استفاده کنند که دیدگاه‌های گوناگونی را در بر می‌گیرد (۲۵)؛ به همین دلیل در پژوهش پیش رو به منظور کشف عوامل متعددی که ممکن است بر شمولیت زنان در ورزش اثر بگذارند، از مدل چندسطحی کانینگهام (۲۰۱۹) شامل سطوح خرد، میانی، و کلان استفاده

3. Multimethod

1. Oxford

2. Rogers

که زنان چگونه با هم تعامل می‌کنند، مدیران، مربیان یا رهبران گروه‌ها چگونه با زنان رفتار می‌کنند و در سطح اجتماعی زنان ورزشکار چه شرایطی دارند. در طول روزهای مشاهده، یادداشت‌های میدانی برای تقویت سایر روش‌های جمع‌آوری داده‌ها ثبت شدند.

همان‌گونه که پیش‌تر گفته شد به منظور انتخاب جامعه پژوهش از تکنیک مثلث‌سازی استفاده گردید. با توجه به این تکنیک تلاش شد تا داده‌ها از افرادی که به نوعی با موضوع پژوهش در ارتباط بوده و یا دارای زمینه تخصصی، تجربه و یا پژوهش‌های مرتبط بودند، جمع‌آوری گردد. بر این اساس، جامعه آماری این پژوهش در مرحله اول شامل کلیه پژوهشگران و متخصصین ورزش زنان، جامعه‌شناسان ورزش، روانشناسان ورزش و مربیان با سابقه بالا در حوزه ورزش زنان بود و در مرحله دوم شامل کلیه زنانی بود که حداقل یک روز در هفته در محیط‌های ورزشی گوناگون در فعالیت‌های ورزشی مشارکت داشتند. شرکت‌کنندگان در مصاحبه از راه روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شدند؛ به طور خاص، ما با افرادی مصاحبه کردیم که می‌دانستیم معیارهای لازم برای مشارکت در پژوهش را دارند و همچنین، از این افراد خواستیم که سایر افراد واجد شرایط این پژوهش را که می‌شناسند، به ما معرفی کنند. در مجموع در مرحله اول با ۹ نفر متخصص و در مرحله دوم با ۱۹ نفر از زنان مصاحبه شد. هر مصاحبه به طور میانگین ۵۰ دقیقه به طول انجامید. برای گردآوری داده‌ها، از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شد؛ سوالات یا مستقیماً به چارچوب چند سطحی مربوط می‌شدند (به عنوان مثال، آیا می‌توانید ویژگی‌های زنانی که به طور منظم در فعالیت‌های ورزشی مشارکت دارند را بیان کنید؟ چه عواملی ممکن است بر تمایل زنان برای مشارکت در ورزش تأثیرگذار باشد؟ و ...) یا به روشی کلی‌تر پرسیده می‌شدند (به عنوان مثال، شمولیت را چگونه تعریف می‌کنید؟ آیا شمولیت در ورزش بر مبنای مشارکت، ارتباط اجتماعی و احساس تعلق و شهروندی و حقوق برابر با دیگران را تجربه کرده‌اید؟ اگر چنین است، در چه شرایطی رخ داده است؟ و...). مصاحبه‌ها به صورت دیجیتالی ضبط و کلمه به کلمه رونویسی شد. برای تحلیل داده‌های پژوهش از روش بررسی میکروسکوپی داده‌ها^۱ (که تحلیل خط به خط^۲ نیز نامیده می‌شود) استفاده شد و داده‌ها بر اساس مراحل تحلیلی استراوس و کوربین^۳ در دسته‌های کدگذاری باز (مضامین داده‌های اولیه)، کدگذاری محوری (مضامین مرتبه اول) و کدگذاری انتخابی (مضامین مرتبه بالاتر) قرار گرفتند (۶). برای حصول اطمینان از روایی پژوهش و یا به بیان دیگر، مربوط بودن یافته‌ها به هدف پژوهش از دو شیوه

ظریف را فراهم می‌کند (۲۹). برخی پژوهشگران معتقدند که استفاده از رویکردهای کیفی گوناگون، دانشی را گردآوری می‌کند که در غیر این صورت برای پژوهشگران غیرقابل دسترس است (۳۰).

انجام پژوهش‌های کیفی چندروشی طیف وسیعی از روش‌شناسی را پوشش می‌دهد (۲۷)؛ که در این پژوهش شامل استفاده از تحلیل اسناد ثانویه، مصاحبه و مشاهده شرکت‌کنندگان برای بررسی عوامل موثر بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش بود. همچنین، یک فرآیند سه مرحله‌ای برای محدود کردن سوگیری پژوهشگران، افزایش قابلیت اطمینان مطالعه و اجازه دادن به ابزاری برای مثلث‌سازی استفاده شد. به علاوه، در تلاش برای افزایش اعتبار یافته‌ها، نویسندگان در طول فرآیند گردآوری داده‌ها درگیر بحث و همکاری مداوم بودند. اتخاذ این روش به نویسندگان اجازه داد تا درک کامل‌تری از پدیده (یعنی شمولیت اجتماعی زنان در ورزش) ایجاد نمایند، در حالی که امکان در نظر گرفتن تفاوت زمینه و شرکت‌کنندگان در طول فرآیند پژوهش را نیز میسر می‌کند.

نخستین مرحله پژوهش شامل بررسی گسترده ادبیات مربوط به شمولیت اجتماعی زنان در ورزش، مصاحبه با پژوهشگران و متخصصین مسائل مربوط به ورزش زنان، بررسی مقالات، مجلات و روزنامه‌ها در مورد شمولیت اجتماعی زنان در ورزش و پیگیری رسانه‌های اجتماعی که هدفشان آموزش و ارتقاء آگاهی از مسائل زنان در ورزش است. در طول کاوش اولیه، به منظور سازماندهی و پردازش تمام اطلاعات موجود یادداشت‌ها ثبت شدند؛ این فرآیند در توسعه چارچوب مفهومی مورد استفاده در مطالعه مؤثر بود. به طور خاص، نویسندگان متوجه شدند که اجتماعی (سطح کلان)، سازمانی (سطح میانی) و عوامل فردی (سطح خرد) اغلب بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش تأثیر می‌گذارند. بنابراین، اتخاذ یک دیدگاه چند سطحی به نویسندگان این امکان را داد تا به طور کامل همه عواملی را که ممکن است بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش تأثیرگذار باشد را مورد بررسی قرار دهند.

مرحله دوم شامل انجام مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با ۱۹ نفر از زنانی بود که در محیط‌های گوناگون (باشگاه، پارک و...) به صورت منظم ورزش می‌کردند؛ این مصاحبه‌ها به منظور درک واقعیت شرایط محیط‌های ورزشی در رابطه با زنان بود.

در نهایت، یکی از نویسندگان برای مشاهده شرایط زنان، به باشگاه ورزشی، پارک و یک مکان طبیعی برای انجام فعالیت ورزشی مراجعه کرد؛ در این مرحله، نویسنده توانست مشاهده کند

3. Strauss & Corbin

1. Microscopic Examination of Data

2. line by line

یافته‌های پژوهش

جدول ۱ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش (مصاحبه‌شوندگان) که شامل دو گروه خبرگان و زنان است را نشان می‌دهد.

کنترل و بررسی توسط همکاران و بازبینی و اعمال نظر متخصصان غیر شرکت‌کننده در پژوهش استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها نیز شامل کاغذ، قلم و ضبط صوت بود.

جدول ۱. ویژگی نمونه‌های پژوهش

مصحبه‌شوندگان	متغیر	ویژگی نمونه پژوهش	فراوانی	درصد فراوانی
	جنسیت	زن	۶	۶۶/۶۷
		مرد	۳	۳۳/۳۳
	تحصیلات	کارشناسی ارشد	۴	۴۴/۴۴
		دکتری	۵	۵۵/۵۶
خبرگان		عضو هیئت علمی دانشگاه	۲	۲۲/۲۲
	مسئولیت	شاغل در سازمان‌های ورزشی	۳	۳۳/۳۳
		مربی با سابقه	۴	۴۴/۴۴
	تألیفات مقاله یا کتاب	دارد	۵	۵۵/۵۶
		ندارد	۴	۴۴/۴۴
		دیپلم و پایین‌تر	۱	۵/۲۶
	تحصیلات	کارشناسی	۱۰	۵۲/۶۳
		کارشناسی ارشد	۶	۳۱/۵۸
		دکتری	۲	۱۰/۵۲
	شاغل	است	۱۰	۵۲/۶۳
زنان		نیست	۹	۴۷/۳۶
		ندارد	۸	۴۲/۱۰
	سابقه ورزشی	۱۰-۰	۶	۳۱/۵۸
		>۱۰	۵	۲۶/۳۱

مضمون مرتبه اول ترکیب کرده‌اند؛ سپس این مضامین با استفاده از چارچوب نظری (مدل چندسطحی) کانینگهام (۱۵) به عنوان راهنما در چهار مضمون اصلی گروه‌بندی شدند.

جدول ۲ روند تجزیه و تحلیل داده‌ها را نشان می‌دهد. به طور خاص این جدول نشان‌دهنده ۱۴۲ مضمون از داده‌های اولیه است که نویسندگان برای نمایش بیش‌تر داده‌ها، آن‌ها را در ۱۷

جدول ۲. مضامین داده‌های اولیه، مضامین مرتبه اول و مضامین مرتبه بالاتر به دست آمده از مجموعه داده‌ها

مضامین داده‌های اولیه	مضامین مرتبه اول	مضامین مرتبه بالاتر
۱. اهمیت استقلال		
۲. اهمیت شرایط جسمانی		
۳. احساس خودشمولی اجتماعی		
۴. ادراک خود از زنانگی		
۵. نگرش مثبت نسبت به خود		
۶. خود پندارنده مثبت		هویت شخصی
۷. تصویر بدنی مثبت		
۸. اعتقاد به توانایی‌های خود		
۹. خودمدیریتی		

		۱۰. عزت نفس و اعتماد به نفس
		۱۱. تصور ایدآل از خود
عوامل سطح خرد	رفتار بین فردی	۱۲. ثبات در رفتارهای اجتماعی
		۱۳. تجربیات خود در محیط‌های ورزشی
		۱۴. احساس تعلق به گروه
		۱۵. سازگار شدن با گروه
		۱۶. خود همبسته
		۱۷. رفاقت واقعی بین اعضا
		۱۸. ارتباطات مناسب با دیگران
		۱۹. احساس نیاز به ارتباط با دیگران
		۲۰. تمایل به همکاری با دیگران
		۲۱. تمایل به اشتراک گذاری دیدگاه‌های گوناگون
	شرایط فردی	۲۲. نگرش خانواده نسبت به اهمیت ورزش برای زنان
		۲۳. انگیزه برای مشارکت در ورزش
		۲۴. رضایت از زندگی
		۲۵. شرایط مناسب اقتصادی
		۲۶. تحصیلات
		۲۷. نقش‌های شغلی
		۲۸. میزان اختصاص زمان به اوقات فراغت
		۲۹. آگاهی از وضعیت بدن
		۳۰. اهمیت مراقبت از بدن خود
		۳۱. دانستن هدف از مشارکت در ورزش
	علائق فردی	۳۲. علاقه به محیط‌های ورزشی
		۳۳. علاقه به دیده و شنیده شدن
		۳۴. علاقه به مشارکت پایدار در فعالیت‌های بدنی
		۳۵. علاقه به فعالیت بدنی به عنوان یک بخش مهم در زندگی
		۳۶. علاقه به ایجاد روابط صمیمانه (دوست‌یابی) در محیط‌های ورزشی
		۳۷. اهمیت بهزیستی برای من
		۳۸. بهبود رضایت از بدن پس از مشارکت در فعالیت بدنی
		۳۹. احساس خوشحالی از نتایج فعالیت بدنی
		۴۰. عدالت در برخورداری از امکانات ورزشی
		۴۱. توزیع متناسب منابع توزیع ثروت در جامعه
عدالت		۴۲. تعدیل شکاف مناطق محروم و برخوردار
		۴۳. عدالت اقتصادی
		۴۴. عدالت جنسیتی برای برخورداری زنان و مردان از اماکن و تجهیزات ورزشی
		۴۵. اعتماد اجتماعی
توسعه اجتماعی	سرمایه اجتماعی	۴۶. مشارکت اجتماعی
		۴۷. همبستگی و انسجام اجتماعی
		۴۸. روابط در شبکه‌های اجتماعی

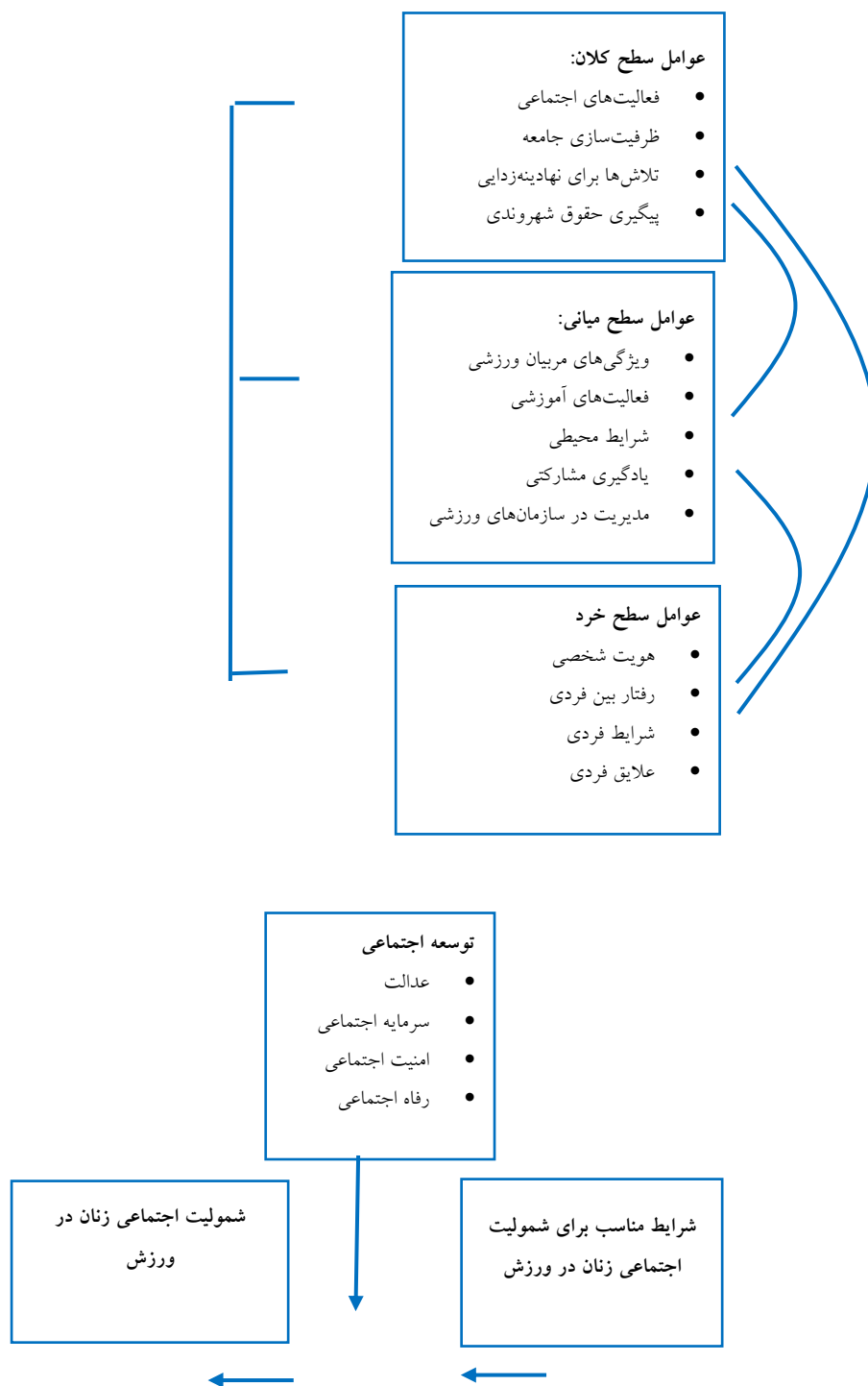
	۴۹. امنیت فردی در سطح جامعه
امنیت اجتماعی	۵۰. امنیت عمومی
	۵۱. امنیت اقتصادی
	۵۲. حمایت اجتماعی
رفاه اجتماعی	۵۳. خدمات بهداشت و درمان مناسب
	۵۴. سلامت و ثبات در شرایط خانوادگی
	۵۵. برخورداری همه افراد جامعه از تغذیه مناسب
	۵۶. سطح بالای سواد در جمعیت عمومی
	۵۷. داشتن ایده های جدید
	۵۸. خلاقیت در طراحی تمرین
	۵۹. اعتقاد به برابری جنسیتی
ویژگی مربیان ورزشی	۶۰. در نظر گرفتن انتظارات آموزشی منحصر به فرد زنان در طراحی تمرین
	۶۱. ایجاد گروه های بحث و گفتگو برای غلبه بر باورهای اشتباه درباره زن و زنانگی
	۶۲. رفتار صمیمانه مربی
	۶۳. توجه به نیازهای متنوع
	۶۴. سرگرم کننده و لذت بخش بودن تمرینات
	۶۵. یادگیری مهارت های اجتماعی و توانایی های بین فردی
	۶۶. مرتبط کردن فعالیت بدنی با نتایج فیزیکی روزمره (مانند بهبود عملکرد، خواب بهتر)
فعالیت های آموزشی	۶۷. اجتناب از الگوهای تبعیض اجتماعی و رفتارهای کلیشه ای در اجرای فعالیت بدنی
	۶۸. ایجاد فرصت های برابر یادگیری و موفقیت
	۶۹. معرفی زنان ورزشکار به عنوان الگوهای اجتماعی
	۷۰. برنامه های ابتکاری ویژه در جهت آموزش برابری جنسیتی
	۷۱. ایجاد احساس تعلق به محیط های ورزشی
	۷۲. انگیزه های عملکردی برای ترویج رفتارهای مراقبت از خود
	۷۳. انگیزه های کارکردی شامل تمرکز بر تناسب اندام، توانایی، و ادراک از شایستگی جسمانی
	۷۴. استفاده از اطلاعات قابل درک جهت آگاهی درباره اهمیت ورزش
عوامل سطح میانی	۷۵. دید مشترک
	۷۶. تعدیل طبقه بندی جنسیتی ورزش ها
یادگیری مشارکتی	۷۷. ترویج یا ایجاد گفت و گوی باز در کنار طرح های برابری
	۷۸. توسعه تعامل بین جنسیت ها در سطح سازمان های ورزشی
	۷۹. فرصت هایی برای گفتگو و تفاهم در داخل و خارج از سازمان های ورزشی
	۸۰. همکاری و وابستگی متقابل مثبت
	۸۱. در دسترس بودن امکانات ورزشی

شرایط محیطی	۸۲. ایجاد امنیت اجتماعی-روانی برای مشارکت زنان در فعالیت بدنی (در مکان‌های عمومی مثل پارک‌ها)
	۸۳. استفاده عادلانه زنان و مردان از امکانات فضاهای مرتبط با فعالیت بدنی (باشگاه، پارک‌ها و ...)
	۸۴. تنوع محیطی
	۸۵. اختصاص ساعات مناسب باشگاه‌ها برای مشارکت زنان در ورزش
	۸۶. محیط صمیمانه
	۸۷. استفاده از پوستره‌های آموزنده (زنان ورزشکار جهت ترغیب دیگر زنان به مشارکت در ورزش)
	۸۸. محیط فراگیر برای مشارکت همه افراد در ورزش
	۸۹. نگرش مدیر در رابطه با برابری جنسیتی
مدیریت در سازمان‌های ورزشی	۹۰. استفاده از سیستم‌ها و فرآیندها برای تغییر رفتار به عنوان ابزاری برای ارائه برابری و انصاف
	۹۱. تعهد عاطفی مدیر به مشارکت زنان در ورزش
	۹۲. تعهد هنجاری مدیر به مشارکت زنان در ورزش
	۹۳. تعهد استمراری مدیر به مشارکت زنان در ورزش
	۹۴. سیستم‌های عدالت‌محور در سازمان‌های ورزشی
	۹۵. مشارکت زنان در طراحی محیط‌های ورزشی
	۹۶. تدابیر ضد تبعیض
	۹۷. مدیریت برای عدالت اجتماعی
	۹۸. داشتن تصویر روشن از آینده در رابطه با شمول زنان در ورزش
	۹۹. مدیریت زنان در سازمان‌های ورزشی
۱۰۰. شیوه‌های غیررسمی برای ترویج برابری جنسیتی در سازمان‌های ورزشی	
۱۰۱. ایجاد هنجارهای مناسب در محیط‌های ورزشی (مانند رفتار با احترام با همه و تاکید بر همکاری)	
فعالیت‌های اجتماعی	۱۰۲. ایجاد کمپین آگاهی عمومی از راه بیلبوردها و تبلیغات مطبوعاتی
	۱۰۳. بازسازی نقش‌های جنسیتی
	۱۰۴. تغییر ملاحظات جنسیتی
	۱۰۵. حمایت اجتماعی از مشارکت زنان در ورزش
	۱۰۶. حذف قراردادهای جنسیتی
	۱۰۷. مقاومت در برابر جوک‌های جنسیتی در سطح جامعه
	۱۰۸. تعدیل انتظارات اجتماعی و فرهنگی راجع به زنانگی
	۱۰۹. حمایت از شمولیت زنان در ورزش در سطح جامعه
	۱۱۰. درک نیاز به بهبود در سطح اجتماعی
	۱۱۱. ایجاد کمیته‌های مشورتی در سطح محلی برای بهبود شرایط زنان
	۱۱۲. ترغیب مقامات محلی برای به کارگیری اخلاق مشارکت جامعه
	۱۱۳. کارگاه‌های آموزشی در زمینه‌هایی مانند درک فرهنگی، تعصب ناخودآگاه و روابط جنسیتی
	۱۱۴. مقابله با برخی از اسطوره‌ها و کلیشه‌های مخرب
	۱۱۵. درک ارزش برابری جنسیتی در سطح جامعه

	۱۱۶. تلاش داوطلبانه (گروه های مدافع و ارائه دهندگان خدمات)
	۱۱۷. تلاش در جهت عدالت اجتماعی
عوامل سطح کلان	۱۱۸. تلاش‌های سیاسی برای تغییر رویه طرد زنان از ورزش
	۱۱۹. تلاش‌های عملکردی برای تغییر رویه طرد زنان از ورزش
	۱۲۰. تلاش‌های اجتماعی برای تغییر رویه طرد زنان از ورزش
	۱۲۱. توسعه و دسترسی به منابع و مهارت‌های ورزشی برای همه افراد در جامعه
	۱۲۲. احساس جامعه‌پذیری زنان
	۱۲۳. سرمایه اجتماعی زنان
عوامل سطح میانی	۱۲۴. ایجاد شبکه‌های اجتماعی و بین‌سازمانی مناسب در رابطه با افزایش مشارکت زنان در ورزش
	۱۲۵. توزیع قدرت و توانایی جامعه برای مشارکت همه شهروندان در فرآیندهای اجتماعی
	۱۲۶. ارزش‌های مشترک جامعه که از دموکراسی، شمول و عدالت اجتماعی حمایت می‌کند
	۱۲۷. درک و آگاهی از تاریخچه جامعه و توانایی تفکر انتقادی در مورد تجربیات مشترک
	۱۲۸. تمرکز بر حقوق برابر زنان و مردان
	۱۲۹. تامین برابری فرصت‌ها برای حضور در فعالیتهای گوناگون اجتماعی از جمله مشارکت در ورزش
	۱۳۰. حق رفتار منصفانه، برابر و محترمانه
	۱۳۱. حق محافظت در برابر جرم، حمله و تهدید
	۱۳۲. رفتار مسئولانه
	۱۳۳. تبعیض مثبت برای زنان در جهت جبران عقب ماندگی‌ها در عرصه‌های گوناگون
عوامل سطح خرد	۱۳۴. حمایت مدنی از زنان
	۱۳۵. آگاهی زنان از قوانین رسمی
	۱۳۶. فرهنگ شهروندی
	۱۳۷. گنجاندن «حقوق شهروندی» در برنامه درسی ملی مدارس
	۱۳۸. آموزش شهروندی
	۱۳۹. فرآیندهایی برای جلوگیری از تبعیض غیرمستقیم یا نهادی
	۱۴۰. پیگیری حقوق اجتماعی زنان در سطح جامعه
	۱۴۱. پیگیری حقوق مدنی زنان در سطح جامعه
	۱۴۲. پیگیری حقوق سیاسی زنان در سطح جامعه اعم از حق انتخاب شدن و انتخاب کردن

در نهایت خلاصه به تصویر درآمده از یافته‌های پژوهش در شکل ۱ قابل مشاهده است.

مضامین مرتبه بالاتر مربوط به عوامل موثر بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش عبارتند از: الف) عوامل سطح کلان، ب) عوامل سطح میانی، ج) عوامل سطح خرد و د) توسعه اجتماعی.

شکل ۱- تصویر یافته‌های پژوهش

گرفته‌اند؛ از سوی دیگر، پژوهش‌ها در حوزه زنان بیش‌تر معطوف به در نظر گرفتن عوامل تأثیرگذار فردی و مدیریتی است و توجه کم‌تری به عوامل در سطح بالاتر (اجتماعی) و از دیدگاه جامعه-شناختی، شده است. در این شرایط به منظور برنامه‌ریزی صحیح و به کارگیری روش‌های موثر برای شمولیت اجتماعی زنان در ورزش در جهت ارتقاء ورزش زنان و بهبود سلامت جامعه، بررسی

بحث و نتیجه گیری

بحث‌های مداومی در ادبیات دانشگاهی درباره شمولیت اجتماعی در ورزش، تأثیرات و اهمیت آن وجود دارد، اما به طور خاص پژوهش‌ها بر شمولیت افراد ناتوان (معلولین)، اقلیت‌های جنسیتی و اقلیت‌های دینی متمرکز بوده و زنان که برای شمولیت در ورزش مورد تبعیض جنسیتی قرار می‌گیرند، کم‌تر مورد توجه قرار

وجود ندارند، اما درک چنین شباهتی مهم است، زیرا با جذابیت بین فردی بیش‌تر، رفتارهای کمکی و تأثیر کلی همراه است (۱۵). به عنوان یک نتیجه نهایی، شباهت باعث ایجاد جذابیت می‌شود؛ بر این اساس، اگر زنان در گروه‌های ورزشی این شباهت را درک کنند احتمالاً شمولیت اجتماعی آنان در ورزش افزایش می‌یابد. نادال^۳ تحصیلات پایین، فقر و شهروند درجه دوم بودن (به دلیل مسائل نژادی و ...) را از مفروضات حقارت دانسته که موجب ایجاد تعصب عمومی و در نتیجه طرد اجتماعی افراد می‌شود (۳۵)؛ براساس نتایج این پژوهش نیز با توجه به اینکه شرایط فردی (شامل شرایط اقتصادی مناسب، تحصیلات، نگرش خانواده نسبت به اهمیت ورزش برای زنان و...) پیامدهای روان‌شناختی مهمی را به دنبال دارد، از عوامل موثر بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش به شمار می‌رود. هم‌چنین، براساس نتایج پژوهش علایق فردی مانند علاقه به محیط‌های ورزشی، علاقه به دیده و شنیده شدن، علاقه به ایجاد روابط صمیمانه (دوست‌یابی) در محیط‌های ورزشی و احساس خوشحالی از نتایج فعالیت بدنی موجب افزایش لذت تجربه شده از فعالیت‌های ورزشی شده و در نتیجه از عوامل تأثیرگذار بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش می‌باشد.

نتایج این پژوهش نشان داد عوامل سطح میانی (سازمانی) شامل «ویژگی‌های مربیان ورزشی»، «فعالیت‌های آموزشی»، «شرایط محیطی»، «مدیریت در سازمان‌های ورزشی» و «یادگیری مشارکتی» برای حمایت افراد از شمولیت اجتماعی زنان در ورزش تأثیرگذار است. به اعتقاد شرکت‌کنندگان در پژوهش ویژگی‌های مربیان ورزشی از جمله خلاقیت در طراحی تمرین، باور به برابری جنسیتی و ایجاد گروه‌های بحث و گفتگو برای غلبه بر باورهای اشتباه درباره زن و زنانگی عامل مهمی در شمولیت اجتماعی زنان در ورزش است زیرا مربیان تأثیرگذاری زیادی بر نگرش زنان شرکت‌کننده دارند و می‌توانند محیط مناسبی برای شمولیت آن‌ها ایجاد نمایند؛ هم‌چنین، در محیط‌های ورزشی، اغلب مربیان هنجارها را تعیین می‌کنند و از شرکت‌کنندگان نیز انتظار می‌رود که رفتارهای مورد نظر مرتبط با شمولیت (مانند روابط صمیمانه و همکاری با دیگران) را که مربیان مشخص می‌کنند، انجام دهند. از سوی دیگر، مبارزه با جنسیت‌گرایی در ورزش آسان نیست زیرا ریشه‌های جامعه‌شناختی و روان‌شناختی عمیقی دارد که ویژگی‌های خاصی را برای زنان تعیین و تحسین می‌کند؛ در این میان ورزشکار بودن برای زنان جایی در این ویژگی‌های قابل تحسین ندارد. بنابراین طرح‌های مقابله با جنسیت‌گرایی در ورزش باید در فعالیت‌های

عوامل تأثیرگذار در سطوح گوناگون (کلان، میانی و خرد) ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین هدف این پژوهش شناسایی عوامل چندسطحی موثر بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش بود. نتایج این پژوهش نشان داد که عوامل سطح خرد، بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش تأثیرگذار هستند؛ این عوامل برای درک اینکه چه زنانی با چه شرایط و ویژگی‌هایی شمولیت اجتماعی در ورزش را تجربه می‌کنند، حائز اهمیت فراوانی می‌باشد. عوامل سطح خرد شامل «هویت شخصی»، «رفتار بین فردی»، «شرایط فردی» و «علایق فردی» هستند. براساس نتایج پژوهش هویت شخصی زنان مانند خود‌پندارنده مثبت، اهمیت شرایط جسمانی، احساس خودشمولی اجتماعی، ادراک خود از زنانگی و تصویر بدنی مثبت بر شمولیت اجتماعی آنان در ورزش تأثیرگذار است. در این باره به اعتقاد گارسامیرس^۱ و همکاران هویت شخصی یک سیستم شناختی است که توسط شبکه‌ای پیچیده (و سلسله مراتبی) از سازه‌های شخصی شکل می‌گیرد - یعنی ابعاد ارزیابی معانی شخصی که توسط فرد در یک زمینه رابطه‌ای در طول زندگی‌اش ساخته می‌شود (۳۱). هویت‌های شخصی می‌توانند بر تجربیات و فرصت‌های افراد در ورزش تأثیر بگذارند و این کار را از دو راه انجام می‌دهند؛ اولی مربوط به هویتی است که افراد برای خود قائل هستند و دوم از راه نحوه درک دیگران از آن هویت (۳۲). با توجه به اینکه هویت زنان در جوامع مردسالار بیش‌تر با امورات خانواده و فرزندان تعریف می‌شود؛ آنان اغلب کم‌تر تشویق می‌شوند تا در پی تحقق اهداف دیگر (مانند ورزش، سرگرمی‌های شخصی) و هویت‌ها (مانند زن حرفه‌ای و ورزشکار) خارج از خانه باشند، زیرا آنها از راه مادران خوب بودن "تکمیل" می‌شوند (۳۳). بر اساس نتایج پژوهش رفتارهای بین فردی چون احساس تعلق به گروه، ثبات در رفتارهای اجتماعی، سازگار شدن با گروه، رفاقت واقعی بین اعضا و ارتباطات مناسب با دیگران از عوامل موثر بر ایجاد فضای فراگیر و در نتیجه شمولیت اجتماعی زنان در ورزش است. در این زمینه پارادایم شباهت-جاذبه^۲ (۳۴) اشاره می‌کند که افرادی که شبیه یکدیگر هستند، احتمالاً جذب یکدیگر می‌شوند و نسبت به یکدیگر ابراز علاقه می‌کنند. شباهت‌هایی که آنها به اشتراک می‌گذارند، به ویژه در ویژگی‌های قابل مشاهده (به عنوان مثال جنسیت و نژاد) ممکن است آنها را به این تصور سوق دهد که مشترکات دیگری مانند تجربیات مشترک زندگی، ارزش‌های متجانس یا دیدگاه‌های مشابهی از جهان دارند. به عنوان مثال، افراد هم جنس (زنان) ممکن است معتقد باشند که نگرش‌های مشترکی نسبت به زندگی یا تجربیات دارند (مثلاً در حال مبارزه با کلیشه‌های جنسیتی). البته، این شباهت‌های اساسی همیشه

3. Nadal

1. García-Mieres

2. Similarity-Attraction Paradigm

منعکس کرد؛ تعهد عاطفی به معنای تمایل به حمایت از شمولیت به دلیل ارزش شمولیت زنان در ورزش، تعهد مستمر به معنای حمایت از شمولیت زنان در ورزش به دلیل هزینه‌های عدم انجام آن و تعهد هنجاری به معنای احساس تعهد برای حمایت از شمولیت زنان در ورزش؛ بنابراین مدیران ورزش نه تنها باید فواید شمولیت زنان در ورزش را شناساند (تعهد عاطفی) بلکه باید برای حمایت از آن (تعهد هنجاری) احساس تعهد کنند و تشخیص دهند که انجام ندادن این کار تأثیر منفی بر سازمان ورزشی خواهد داشت (تعهد مستمر).

براساس نتایج این پژوهش عوامل سطح کلان (سطح اجتماعی و گسترده‌تر) شامل «فعالیت‌های اجتماعی»، «تلاش‌ها برای نهادینه‌زدایی»، «ظرفیت‌سازی جامعه» و «پیگیری حقوق شهروندی» بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش تأثیرگذار هستند. فعالیت‌های اجتماعی از جمله، ایجاد کمپین آگاهی عمومی از راه بیلبوردها و تبلیغات مطبوعاتی، بازسازی نقش‌های جنسیتی، حمایت اجتماعی از مشارکت زنان در ورزش و تعدیل انتظارات اجتماعی و فرهنگی راجع به زنانگی می‌تواند سازمان‌های ورزشی را از طرق گوناگونی تحت تأثیر قرار دهند؛ زیرا هنگامی که سازمان‌های ورزشی در یک جامعه فراگیر، مترقی و مطالبه‌گر در حوزه ورزش زنان قرار گیرند، احتمال بیش‌تری وجود دارد که شیوه‌های شمولیت زنان در ورزش را اتخاذ نمایند. از مهم‌ترین ویژگی‌های جوامع فراگیر این است که در این جوامع منع رفتارهای تبعیض‌آمیز و برابری برای گروه‌های گوناگون در سطح اجتماع الزامی است. همچنین، از بسیاری از جوانب، فرهنگ طرد اجتماعی زنان از ورزش نهادینه شده است، به این معنی که از راه عادت، تاریخ و سنت، بی‌گمان در سطح اجتماع پذیرفته شده‌اند. رویه‌های نهادینه شده در برابر تغییر بسیار مقاوم هستند و در طول زمان بدون اعتراض حفظ می‌شوند، زیرا غالباً به‌عنوان شیوه‌های قانونی مشروع در نظر گرفته می‌شوند (۴۰). به طور خاص با وجود شواهد مستندی که حاکی از فواید فراوان شمولیت همه افراد از جمله زنان در ورزش است، بسیاری از سازمان‌های ورزشی دارای نظام‌هایی هستند که امکان تحقق این اثرات را نمی‌دهند زیرا این شرایط در سازمان‌های ورزشی نهادینه شده است؛ نتایج این پژوهش نشان‌دهنده سه عامل مهم برای نهادینه‌زدایی این شرایط تشبیه و مشروع شده است: تلاش‌های سیاسی، تلاش‌های عملکردی و تلاش‌های اجتماعی. تلاش‌های سیاسی زمانی به وجود می‌آیند که سازمان‌ها با کمبودهای عملکردی فزاینده، وجود منافع متضاد در میان گروه‌های ذینفع و افزایش فشار برای نوآوری روبه‌رو می‌شوند (۴۱)؛ در زمینه شمولیت زنان در ورزش، فشار برای کسب درآمدهای بیش‌تر از منابع گوناگون جدید (به

آموزشی گنجانده شود؛ به اعتقاد مشارکت‌کنندگان در پژوهش شیوه آموزش، آگاهی زنان از فواید گوناگون ورزش برای آن‌ها، اجتناب از الگوهای تبعیض اجتماعی و رفتارهای کلیشه‌ای در اجرای فعالیت‌های بدنی، یادگیری مهارت‌های اجتماعی و توانایی‌های بین‌فردی و معرفی زنان ورزشکار به عنوان الگوهای اجتماعی تأثیر به‌سزایی در شمولیت زنان در ورزش دارد. در این باره به اعتقاد قلی‌پور و کشر نیز نوع آموزش و سایر تعاملاتی که در فضای ورزش اتفاق می‌افتد، بر ادراک ورزشکاران از برابری جنسیتی تأثیرگذار است (۱۲). همچنین، همان‌گونه که بدن یک سیستم باز است که با محیط خود در تعامل است، سازمان‌های ورزشی نیز چنین هستند (۳۶)؛ بنابراین شرایط محیطی در سازمان‌های ورزشی مانند امنیت اجتماعی-روانی برای مشارکت زنان در ورزش (در مکان‌های عمومی مثل پارک‌ها)، استفاده عادلانه زنان و مردان از امکانات فضاهای مرتبط با ورزش (باشگاه، پارک‌ها و ...)، استفاده از پوسته‌های آموزنده (زنان ورزشکار جهت ترغیب دیگر زنان به مشارکت در ورزش) و محیط صمیمانه از عوامل موثر بر شمولیت زنان در ورزش می‌باشند. به باور اندرسون^۱ گروه‌بندی شدید، تفکیک جنسیتی و عدم وجود زمان و شرایط مناسب برای تعامل در ورزش، اغلب مردان را از تجربه‌های زنان در اجتماع محروم می‌سازد، جایی که می‌تواند بستر لازم برای شناخت توانایی‌های ورزشی زنان را فراهم آورد (۳۷). به اعتقاد شرکت‌کنندگان این پژوهش نیز عامل یادگیری مشارکتی شامل دید مشترک، تعدیل طبقه‌بندی جنسیتی ورزش-ها، ایجاد فرصت‌هایی برای گفتگو و تفاهم در داخل و خارج از سازمان‌های ورزشی و همکاری و وابستگی متقابل مثبت موجب دیده شدن توانایی‌های زنان در ورزش شده، ذهنیت منفی مردان درباره آن‌ها را کاهش می‌دهد و در نهایت احساس شمولیت اجتماعی زنان در ورزش را تقویت می‌کند. در نهایت آنچه که در سازمان‌های ورزشی روی می‌دهد، زیر نظر مدیران ورزشی است (۳۸)؛ براساس نظر تراسل^۲ و همکاران مدیران ورزشی که در پی اهداف عدالت اجتماعی و تبدیل سازمان خود به محیطی فراگیر برای همه افراد با ویژگی‌های متفاوت هستند، می‌توانند از راه نگرش، گفتار و اعمالشان بر فضای شمولیت تأثیر بگذارند (۳۹)؛ بر اساس نتایج این پژوهش این ویژگی‌ها شامل نگرش مدیر در رابطه با برابری جنسیتی، داشتن تصویر روشن از آینده در رابطه با شمول زنان در ورزش، سیستم‌های عدالت‌محور در سازمان‌های ورزشی، مشارکت زنان در طراحی محیط‌های ورزشی و تعهد مدیر به مشارکت زنان در ورزش می‌باشد؛ که تعهد به شمولیت بیانگر «نیرو یا طرز فکری است که فرد را به حمایت از شمولیت ملزم می‌کند» (۱۵). این طرز فکر را می‌توان به یکی از این سه راه

1. Anderson

2. Trussell

دولت از آن بهره‌مند می‌شوند. در رابطه با شمولیت زنان در ورزش تاکنون برابری فرصت‌ها برای حضور در فعالیت‌های گوناگون اجتماعی از جمله مشارکت در ورزش، تبعیض مثبت برای زنان در جهت جبران عقب ماندگی‌ها در عرصه‌های گوناگون، گنجاندن «حقوق شهروندی» در برنامه درسی ملی مدارس و ... در جهت پیگیری حقوق شهروندی زنان حائز اهمیت است.

پیش از انجام پژوهش تصور می‌شد منحصراً ایجاد شرایط مناسب در سطوح خرد، میانی و کلان برای زنان، تضمین‌کننده شمولیت اجتماعی آنان در ورزش است؛ با این حال، تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد فراهم آوردن شرایط مناسب برای زنان الزاماً منجر به شمولیت اجتماعی آنان در ورزش نمی‌شود مگر اینکه در سطح جامعه توسعه اجتماعی همه جانبه روی دهد. اگرچه توسعه اجتماعی جایگاهی در سطح کلان دارد، اما با توجه به اینکه صرفاً مربوط به زنان و در جهت ورزش نیست، به عنوان یک عامل مهم و جدای از عوامل چندسطحی، شناسایی شده است. این عامل شامل «سرمایه اجتماعی»، «عدالت»، «امنیت اجتماعی» و «رفاه اجتماعی» است. سرمایه اجتماعی آن دسته از ویژگی‌های زندگی اجتماعی، شبکه‌ها هنجارها و اعتماد است که افراد را قادر می‌سازد تا به شیوه‌های مؤثرتر اهداف مشترک خود را تعقیب کنند (۴۶). عدالت شامل دو مولفه اصلی عدالت اجتماعی و عدالت اقتصادی است و به توزیع متناسب منابع ثروت در جامعه، تعدیل شکاف مناطق محروم و برخوردار، عدالت جنسیتی، دسترسی به خدمات بهداشتی و سلامت و ... اشاره دارد. هم‌چنین، امنیت اجتماعی به معنای حفظ نظام اجتماعی است به گونه‌ای که اجتماع، خانواده و فرد در مقابل تهدید و ناهنجاری‌های اقتصادی-اجتماعی یا شخصی ایمن بوده و از سلامت زندگی خود مطمئن باشند. امنیت از اساسی‌ترین نیازهای افراد و جوامع به شمار می‌رود، به گونه‌ای که عدم وجود آن نتایج ناگواری برای سلامتی افراد به دنبال دارد (۴۷). افزون‌بر این، انسان‌ها برای دستیابی به درجات بالای رشد و توسعه نیازمند برخورداری از امنیت و آرامش از جوانب گوناگون هستند به گونه‌ای که انسان‌هایی که از لحاظ فردی و اجتماعی احساس امنیت می‌کنند، با آرامش اهداف خود (به عنوان مثال انجام ورزش) را دنبال می‌کنند و امکان موفقیت آن‌ها برای دستیابی به این اهداف افزایش می‌یابد. رفاه اجتماعی هم به وضعیت چندجانبه اجتماعی، سیاسی و اقتصادی اشاره دارد و حفظ شأن انسان‌ها، مسئولیت-پذیری جامعه در قبال آن‌ها و ارتقای توانمندی کلیت جامعه در زمینه‌های جمعی و فردی از اهداف اساسی آن می‌باشد (۴۸).

در جمع‌بندی نهایی می‌توان گفت تبعیض جنسیتی و جنسیت‌گرایی همچنان از مسائل مهم در حوزه ورزش بشمار می‌روند که موجب طرد اجتماعی زنان از ورزش شده و در نتیجه

خصوصاً برای باشگاه‌های ورزشی (خصوصی) که قبلاً محقق نشده، تا حدی، تلاش‌ها را به سمت جذب زنان به انجام ورزش سوق می‌دهد. تلاش‌های عملکردی زمانی آشکار می‌شوند که نگرانی‌هایی در مورد اثربخشی سازمانی یا سودمندی یک عمل مشخص وجود داشته باشد. این تلاش‌ها با پویایی‌های محیطی مانند رقابت برای منابع کمیاب مرتبط است (۴۲)؛ در زمینه شمولیت اجتماعی زنان در ورزش، توجه کردن مدیران به اثر مشارکت زنان در ورزش بر ارتقای جایگاه کشور در نهادهای بین‌المللی ورزشی و غیر ورزشی، افزایش سلامت جامعه، بهبود روحیه زنان و تاثیر آن بر نهاد خانواده و ... دارای اهمیت می‌باشد. ضمن اینکه مسئولان در رده‌های بالا باید در رابطه با عواقب عدم فراهم آوردن شرایط و امکانات مربوط به شمولیت زنان در ورزش مطلع شوند. در نهایت، تلاش‌های اجتماعی ناشی از تمایز بین گروه‌ها، اختلال در تداوم تاریخی نهاد و جنبش‌های اجتماعی که ممکن است ادامه یک عملکرد نهادینه شده را مختل کند، است (۴۳)؛ در زمینه شمولیت اجتماعی زنان در ورزش، جنبش‌های اجتماعی و بازاریابی اجتماعی توسط افراد مشهور به خصوص ورزشکاران می‌تواند کمک‌کننده باشد. از سوی دیگر براساس نتایج پژوهش ظرفیت‌سازی جامعه برای شمولیت اجتماعی زنان در ورزش، دارای اهمیت زیادی است. در این زمینه ظرفیت جامعه به "دارایی‌ها و ویژگی‌هایی که یک جامعه می‌تواند به منظور بهبود زندگی خود از آنها استفاده کند" و "توانایی جامعه برای تعریف، ارزیابی، تجزیه و تحلیل و اقدام بر اساس نگرانی‌های مهم" اشاره دارد (۴۴). در همین حال، ظرفیت‌سازی جامعه در مورد توانمندسازی از راه «اعطای دانش و مهارت‌هایی است که می‌توان از آنها برای ایجاد تغییرات مثبت و بهبود مشکلات استفاده کرد (۴۵)؛ که براساس این پژوهش توسعه و دسترسی به منابع و مهارت‌های ورزشی برای همه افراد در جامعه، احساس جامعه‌پذیری زنان، ایجاد شبکه‌های اجتماعی و بین‌سازمانی مناسب در رابطه با افزایش مشارکت زنان در ورزش، توزیع قدرت و توانایی جامعه برای مشارکت همه شهروندان در فرآیندهای اجتماعی و ... موجب ظرفیت‌سازی جامعه برای شمولیت اجتماعی زنان در ورزش می‌شود. به اعتقاد شرکت‌کنندگان این پژوهش پیگیری حقوق شهروندی نیز دیگر عامل مهم در سطح کلان برای شمولیت اجتماعی زنان در ورزش است. حقوق شهروندی به مجموع حقوق و آزادی‌هایی گفته می‌شود که دولت اجرای آن را طبق قوانین داخلی برای اتباع خود تأمین و تضمین کرده است و محتوای آن ممکن است از یک کشور به کشور دیگر متفاوت باشد؛ حقوق شهروندی زنان هم به عنوان یکی از اساسی‌ترین مفاهیم حقوقی، مجموعه‌ای از حقوق مدنی، سیاسی و اجتماعی است که زنان به واسطه‌ی عضویت در جامعه و برقراری رابطه با

دیگران، رعایت ارزش‌های اخلاقی در گردآوری داده‌ها و رعایت حریم خصوصی شرکت‌کنندگان توسط پژوهشگران مدنظر قرار گرفته است.

حامی مالی

هزینه انجام پژوهش بر عهده پژوهشگران بوده و هیچ حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکتری است. نویسنده اول، دانشجوی دکتری است، نویسنده دوم (نویسنده مسئول) استاد راهنما و نویسنده‌های سوم، چهارم و پنجم اساتید مشاور می‌باشند.

تعارض منافع

این پژوهش هیچ‌گونه تعارضی با منافع شخصی و سازمانی دیگران ندارد.

References

- 1- Vandenbossche L, Spruyt B, Keppens G. Young, innocent and sexist? Social differences in benevolent and hostile sexist attitudes towards women amongst Flemish adolescents. *Young*. 2018; 26(1):51-69. <https://doi.org/10.1177/1103308817697240>.
- 2- Barni D, Fiorilli C, Romano L, Zagrean I, Alfieri S, Russo C. Gender prejudice within the family: The relation between parents' sexism and their socialization values. *Frontiers in Psychology*. 2022; 2(3):13-27. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.846016>
- 3- Savigny H. Women, know your limits: Cultural sexism in academia. *Gender and education*. 2014; 26(7): 794-809. <https://doi.org/10.1080/09540253.2014.970977>
- 4- Collins M. *Sport and social exclusion*. Routledge. 2014.
- 5- Javaheri A, Raghfar H, Abazari Y A. Critical Analysis of Theories of Gender Equality in Sport and the Challenges Ahead. *Sociological Review*. 2021; 27(2): 111-131. <https://doi.org/10.22059/jsr.2021.81420> [in Persian]
- 6- Strauss A, Corbin J. *Basics of qualitative research*. Newbury Park, CA: sage. 1998.

اثرات منفی بر سلامت آن‌ها دارند. در این پژوهش عوامل موثر بر شمولیت اجتماعی زنان در ورزش در سه سطح خرد، میانی و کلان به منظور غلبه بر جنسیت‌گرایی و تبعیض جنسیتی از راه ایجاد شرایط مناسب، شناسایی گردید. همچنین، براساس نتایج پژوهش توسعه اجتماعی همه جانبه در سطح جامعه نیز به طور قابل توجهی بر این پویایی‌ها اثر گذاشته و در نهایت موجب شمولیت اجتماعی زنان در ورزش می‌شود. این نتایج می‌تواند به سازمان‌های متولی ورزش (وزارت ورزش و جوانان، ادارات کل استان‌ها، فدراسیون‌های ورزشی، شهرداری و ...) در راستای برنامه‌ریزی صحیح و به کارگیری شیوه‌های موثر برای شمولیت زنان در ورزش کمک کرده و گامی موثر در راستای تحقق عدالت اجتماعی در کشور باشد.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش برگرفته از پایان‌نامه دکتری و زیر نظر کمیته اخلاق دانشگاه علامه طباطبائی تهران انجام گرفته است. تمامی نکات اخلاقی شامل رازداری، در اولویت بودن سلامت روان‌شناختی شرکت‌کنندگان، امانت‌داری، دقت در استناددهی، قدردانی از

- 7- Fink J S. Hiding in plain sight: The embedded nature of sexism in sport. *Journal of Sport Management*. 2016; 30(1): 1-7. <https://journals.humankinetics.com/view/journals/jsm/jsm-overview.xml>
- 8- Goldman A, Gervis M. "Women are cancer, you shouldn't be working in sport": Sport psychologists' lived experiences of sexism in sport. *The Sport Psychologist*. (2021); 35(2): 85-96. <https://doi.org/10.1123/tsp.2020-0029>
- 9- Wood W, Eagly A H, Biosocial construction of sex differences and similarities in behavior. In *Advances in experimental social psychology*. 2012; 1(46): 55-123. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-394281-4.00002-7>
- 10- Mudrick M, Burton L, Lin C A. Pervasively offside: An examination of sexism, stereotypes, and sportscaster credibility. *Communication & Sport*. 2017; 5(6): 669-688. <https://doi.org/10.1177/2167479516670642>
- 11- Atmar W. *Basics of sport sociology* (K. Rasekh, Trans). Tehran: Ney Publication. 2010.
- 12- Gholi Poor M, Keshkar S. *An Educational Program Pattern in Sports to Achieve Gender Equality and Violence Prevention*

- against Women. *Sport Management Studies*. 2021; 13(68): 1-29. <https://doi.org/10.22089/smrj.2020.9095.3080>. (Persian)
- 13- Seddighi S, Zokaei M S. Femininity and Sport. *Women's Studies Sociological and Psychological*. 2015; 13(2): 67-92. doi: 10.22051/jwsp.2015.2050.
- 14- Schailleé H, Haudenhuyse R, Bradt L. Community sport and social inclusion: International perspectives. *Sport in Society*. 2019; 22(6): 885-896. DOI:10.1080/17430437.2019.1565380
- 15- Cunningham G B. Diversity and inclusion in sport organizations: A multilevel perspective. Routledge. 2019
- 16- Cordier R, Milbourn B, Martin R, Buchanan A, Chung D, Speyer R A. systematic review evaluating the psychometric properties of measures of social inclusion. *PloS one*. 2017; 12(6): 109-179. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0179109>
- 17- Leemann L, Martelin T, Koskinen S, Härkänen T, Isola A M. Development and psychometric evaluation of the experiences of social inclusion scale. *Journal of human development and capabilities*. 2022; 23(3): 400-424. <https://doi.org/10.1080/19452829.2021.1985440>
- 18- Marivoet S. Challenge of sport towards social inclusion and awareness-raising against any discrimination. *Physical culture and sport. studies and research*. 2014; 63(1): 3-11. 10.2478/pcssr-2014-0017
- 19- Oxford S. 'You look like a machito!': A decolonial analysis of the social in/exclusion of female participants in a Colombian sport for development and peace organization. *Sport in Society*. 2019; 22(6): 1025-1042. <https://doi.org/10.1080/17430437.2019.1565389>
- 20- Rogers A, Snellgrove M, Punch S. Between equality and discrimination: The paradox of the women's game in the mind-sport bridge. *World Leisure Journal*. 2022; 64(4): 342-360. <https://doi.org/10.1080/16078055.2022.2051068>
- 21- Naseer A, Javed S, Batool H. Contribution of Social Support, Social Cultural, and Social Interference Factors in Sports Participation of Female Athletes—A Qualitative Approach. *Global Regional Review*. 2020; V(II): 61-70. <https://doi.org/10.22089/res.2023.14457.2358>
- 22- Nazari S, Ramezanijad R, Goharrostami H R, Rahmati M. Sociological analysis and investigation of the gender dominant stereotypes on women's sports. *Research on Educational Sport*. 2023. doi: 10.22089/res.2023.14457.2358. (Persian)
- 23- Khodadad Kashi S, Asadolahi A, Khosromanesh R, Seifpanahi Shabani J. Qualitative study of physical activity of Iranian adolescent girls from their own perspective: Applying the paradigm pattern. *Sport Management Studies*. 2023; 15(81): 69-92. (Persian)
- 24- Talebpour A, Nazari Azad M, Kashani M. Sociological analysis of gender inequality in sport (The perspective of female national hero athlete). *Quarterly Journal of Woman and Society*. 2019; 10(40): 289-316. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20088566.1398.10.40.13.8> (Persian)
- 25- Dixon M A, Bruening J E. Work-Family Conflict in Coaching I: A Top-Down Perspective. *Journal of Sport Management*. 2007; 21(3):377-406. <https://doi.org/10.1123/jsm.21.3.377>
- 26- Gholi Poor M, Ghafouri F. Designing a Model of Sports Leisure during the COVID-19 Pandemic: A Meta-Synthesis. *HASES*. 2022; 2 (1): 93-110. <http://dx.doi.org/10.52547/hases.2.1.93>
- 27- Mik-Meyer N. Multimethod qualitative research. *Qualitative research*. 2020; 5(1): 357-374.
- 28- Justesen L N, Mik-Meyer N. *Qualitative Research Methods in Organisation Studies*. Gyldendal. 2012.
- 29- Tierney W G, Sabharwal N S, Malish C M. Inequitable Structures: Class and Caste in Indian Higher Education. *Qualitative Inquiry*. 2019; 25(5): 471-481. <https://doi.org/10.1177/1077800418817836>
- 30- Frederiksen M, Gundelach P, Nielsen R S. *Mixed methods-forskning: principper og praksis*. Hans Reitzels Forlag. 2014.
- 31- García-Mieres H, Villaplana A, López-Carrilero R, Grasa E, Barajas A, Pousa E, Ochoa S. The role of personal identity on positive and negative symptoms in psychosis: a study using the repertory grid technique. *Schizophrenia Bulletin*. 2020;

- 46(3): 572-580.
<https://doi.org/10.1093/schbul/sbz082>
- 32- Kaiser C R, Pratt-Hyatt J S. Distributing prejudice unequally: Do Whites direct their prejudice toward strongly identified minorities?. *Journal of personality and social psychology*. 2009; 96(2): 422-432.
- 33- Peng B, Ng J Y, Ha A S. Barriers and facilitators to physical activity for young adult women: a systematic review and thematic synthesis of qualitative literature. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*. 2023; 20(1): 23. <https://doi.org/10.1186/s12966-023-01411-7>
- 34- Byrne D. *The attraction paradigm*. New York: Ac. 1971).
- 35- Nadal K L. The Racial and Ethnic Microaggressions Scale (REMS): construction, reliability, and validity. *Journal of counseling psychology*. 2011; 58(4): 470.
- 36- Chelladurai P. *Managing organizations for sport and physical activity: A systems perspective*. Routledge. 2014. <https://doi.org/10.4324/9781315213286>
- 37- Anderson E. "I used to think women were weak": Orthodox masculinity, gender segregation, and sport. In *Sociological forum*. 2008; 23(2): 257-280. <https://doi.org/10.1111/j.1573-7861.2008.00058.x>
- 38- Khatibi A, Gholi Poor M. Identification Factors Affecting the Market Demand of Women's Taekwondo Clubs. *Sport Management Studies*. 2019; 11(54):153-170. doi: 10.22089/smrj.2018.5169.2014. (Persian)
- 39- Trussell D E, Kovac L, Apgar J. LGBTQ parents' experiences of community youth sport: Change your forms, change your (hetero) norms. *Sport Management Review*. 2018; 21(1): 51-62. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.03.003>
- 40- Barnett J P, Maticka-Tyndale E, Kenya T. Stigma as social control: gender-based violence stigma, life chances, and moral order in Kenya. *Social problems*, 2016; 63(3): 447-462. <https://doi.org/10.1093/socpro/spw012>
- 41- Oliver C. The antecedents of deinstitutionalization. *Organization studies*, 1992; 13(4): 563-588. <https://doi.org/10.1177/017084069201300403>
- 42- Dacin M, Goodstein J, Richard Scott W. Institutional theory and institutional change: Introduction to the special research forum. *Academy of management journal*, 2002; 45(1): 45-56. <https://doi.org/10.5465/amj.2002.6283388>
- 43- Scott W R, *Institutions and organizations: Ideas and interests*. Sage. 2008.
- 44- Laverack G. Evaluating community capacity: Visual representation and interpretation. *Community Development Journal*. 2006; 41(3): 266-276. <https://doi.org/10.1093/cdj/bsi047>
- 45- O'Brien D. Commercial sport organisations and community capacity building: a case study of two surf parks. *Sport Management Review*. 2021; 24(5): 723-746. <https://doi.org/10.1080/14413523.2021.1902143>
- 46- Eslami Marzankolatheh M, Moosavi S J, Khoshfar G. Relationship between Social Capital and Participation in Sports Activities (Case: Womens in Gorgan). *Social Capital Management*, 2014; 1(2): 139-159. doi: 10.22059/jscm.2014.53459. (Persian)
47. Khushfar G R, Mohammadi A, Mohammadzadeh F, Mohammadi R, Akbarzade F. Social security and social health (Case study of youth in Ghaen city). *Journal of Iranian Social Studies*, 2015; 9(1): 71-102. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20083653.1394.9.1.4.7> (Persian)
48. Yazdani F. Basic Concepts in social Welfare Issues (Social Policy, Social Support, Social Security). *refahj*. 2003; 3(10): 31-54. <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-1990-en.html> (Persian)